

hæc deficiente, stupri species conficitur. Sed nulum debitum restitutionis; quando nulla omnino vis neque virgini, neque parentibus inferatur.

XXI. Quod opponunt Salmanticenses loc. cit. num. 12. consideratione dignum est. Inquit ergo: Si virgo teneatur pandere circumstantiam amissæ virginittatis, Confessarius deberet eam interrogare. Fac feminam quæ non est virgo, virgo tamen reputatur, se se accensæ voluntarie pollutionis, aut turpis delicti; flere autem circumstantiam virginittatis. Si Confessarius eam interrogaret, ut inde stupri speciem deprehenderet, occasio foret ut virgo mentiretur propter pudorem; & sic sacrilegium committeret. Ergo, *concludunt, nostra sententia, tum quia probabilior, tum quia animæ favorabilior, sequenda est.*

XXII. Hæc lententia, non animæ, sed concupiscentiæ favorabilior est. Doctrina quæ hic obtruditur, est unum ex potissimis inventæ laxitatis fundamentis. Quandoquidem si hæc argumentatio valeret, dicendum quoque esset, pollutionem non esse peccatum, eo quod plurimæ virgines erubescant illam confiteri. Hinc nemo non videt quam sit fallax, & univèrsæ Theologiæ infestum principium istud, quo plures recentiores ex difficultate aut confidendi peccati, aut ab eodem abstinenti, colligunt non deberi illud inter peccata numerari. Non ex mollebrî pudore stupri pendendi, sed ex oppositione actus cum virtute erueda est peccati species. Non probabilior reputanda est opinio illa quæ humanis propensionibus favet, sed quæ conformior legi est. Verum de hoc plura alio in loco dicenda sunt. Satis nunc sit negare, adversariam sententiam aut probabiliorē esse, aut animæ esse favorabiliorē.

XXIII. Colligens. 3. Si quis virginem dolo, mendacio, falsis pollicitationibus, aut precibus importans in stuprum illecebrat, iuxta boni viri arbitrium satisfacere debet, ut communitur docent omnes, etiam adversæ sententiæ Auctores; quia preces importune, & pollicitationes, fraudulæque vim inferunt. Si autem virgo sponte præbuit assensum, nihil eidem erit restituendum. Contra dicendum, si invitatus patentibus fuerit violata, ut supra dictum est.

XXIV. Quæst. II. *Quæ pena constituta sunt in stupratores?* Resp. Tam ius divinum, quam canonicum, & civile penas constituit adversus stupratores. Ius divinum hanc constituit penam. Exod. cap. XXI. *Si deduxerit quis virginem necdum desponsatam, dor-*

neturque cum ea, dotabit eam, & habebit eam uxorem. Si pater virginis dare voluerit, reddet pecuniam iuxta modum dotis, quam hæc eadem daturus fuisset. Ius canonicum reddet pecuniam iuxta modum dotis, quam hæc eadem daturus fuisset. Si deduxerit de adult. & Supr. Quod si noluerit eam in uxorem accipere, Glossa ad cap. 11. *Pervenit* addit, quod ad arbitrium iudicis corporalius castigatus, excommunicatus in monasterio, in quo agat penitentiam, reclusus, de quo nulla sit egrediendi sine præceptione sacerdotis. Advertendum, præceptum Exodi iudiciale esse, atque adeo cum lege molesca antiquitatem. Ius tamen canonicum illud adaptavit, hæc mitigatione adiecta, quod videlicet stuprator alterum, non utramque præstare debeat, nimirum aut ducere, ut dotare.

XXV. Supratores, si sint persone honestæ, iure civili puniuntur publicatione dimiditæ partis honorum; si abiectæ fuerint conditionis, fustigatione, & exilio plebi debent, ut habetur in *textu §. Item lex Iulia. Inst. tantum, & doli, sed vi etiam externa adnitiendi, ut ex *textu Inst. de public. iudic. §. 8. qui textus non solum virginis, sed etiam viduæ violationem comprehendit.**

XXVI. Quæst. III. *Quibus penis subiectus sit immatura virginis deflorator?* Resp. Illa immatura virgo nuncupatur quæ minor est duodecim annis; cum in hac ætate non est viri potens, seu apta ad coitum. Non una est de qualitate penarum sententia. Aliqui docent, puniendum eiusmodi stupratorē arbitrio iudicis: alii exilio ad insulam relegandum, aut ad metalla dammandum. Communior opinio asserit dammandum esse poena mortis, si vi puellam læsere stupravit. Nam si qui Virginem maturam, virique potentem violavit, poena mortis multatur, potiori iure eadem poena plerendum est qui immaturam puellam compressit, defloravitque.

XXVII. Quæst. IV. *Quibus penis iure canonico subiectus est clericus virginem deflorans?* Resp. In foro interno decem annorum poenitentia punitur, ut habetur cap. Presbyter *dist. lxxxii.* quæ tamen poena constituta est in ipsos Clericos fornicatores. Clericus ergo stuprator deponendus est, aut poena pecuniaria dammandus, ut colligitur ex cap. Si quis Clericus, *dist. lxxxii. cap. Lator 2. quæst. viii.* Variâ nunc obtinet conclusio iuxta iudicis arbitrium. Nam interdum suspensione, quandoque depositione, & aliquando pecunia multatur: semper tamen dotare cogitur virginem

stipem stupratam. Si autem per vim scelerate virginem clericus violaverit, detrudendus ut nimis in monasterium erit.

XXXVIII. Hinc colligens, stupri flagitium mixti fori esse, quod a iudice tum laico, cum clericali potest potest; quando tamen stuprum sine vi perpetratum fuerit. Si enim vis fuerit illata, a iudice laico puniendus est laicus; si Clericus idem scelus patravertit a iudice clericali castigari debet. Sed hæc nihil ad nos. Quælibet enim gens suas leges peculiaris habet, ut consilio, & perturbatio vitetur.

CAPUT VIII.

De rapto.

I. *Terda luxurie species raptus est.* Communis istius criminis definitio est, *Violentia persone abductio de loco in locum expellenda libidinis causa.* Ad crimen raptus necessaria est vis illata aut persone abductæ, aut patri, aut matri, sub cuius custodia est. Quæ vis aut metu, aut precibus importunis inferri potest. Et quamvis virgo consentiat, si tamen invitatus parentibus, vel tutoribus abducatur, raptus crimen committitur. Debet abduci de loco in locum, nimirum debet transferri de loco sub patria potestate extante ad alium locum qui sit sub potestate raptoris. Hinc crimen raptus non committit qui personam violat in loco subdito patris potestatis: quamquam personam violandam duceret de una ad aliam cameram, aut angulum eiusdem domus paternæ, ut secretus, & commodius copulam haberet. In definitione *persona* ponitur, & non *mulier*: quia crimen raptus perpetrari non solum mulierem, si virginem, si ve nuptam, aut viduam rapit; sed etiam qui calculum explende libidinis causa abducit. Ultima particula *explende libidinis causa* distinguit raptum a plagio. Si enim abducatur siue mulier, siue vir, non libidinis, sed servitutis causa; plagium tum erit, non raptus. Flagitium raptus committit qui abducit personam de loco in locum violenter, explende libidinis causa, etiam si postea poenitentia ductus personam non violet, aut eam violet ipsa consentiente.

II. Quæ hæctenus dicta sunt, tradit Angelicus Doctor 2. 2. quæst. civ. art. 7. *Raptus, prout nunc de eo loquimur, est species luxurie: & quandoque quidem in idem convertitur cum stupro; quandoque autem invenitur raptus sine stupro; quandoque vero stuprum sine rapto. Concurrent quidem in idem, quandoque.* Conc. Theol. Tom. IV.

do aliquis violentiam inferat ad virginem illicitè deflorandam: quæ quidem violentia quandoque inferatur tum ipsi virgini quomodo patri: quandoque autem inferatur patri, sed non virgini, puta, cum ipsa consentiat per violentiam violentia, & raptus alio modo. Quis quandoque puella violenter abducatur a domo parentum, & violenter corrumptur: quandoque autem, etsi violenter abducatur, non tamen violenter corrumptur, sed de voluntate virginis, siue corrumptur fornicario concubitu, siue matrimoniali: quæviscumque enim violentia adsit, salvatur ratio raptus. Invenitur autem raptus sine stupro: puta si quis rapit viduam, vel puellam corruptam.... Stuprum vero sine rapto invenitur, quando aliquis aliquæ violentia illatione virginem illicitè deflorat.

III. Raptus, prout est impedimentum dirimens matrimonium (si contractum tempore quo mulier rapta sub potestate raptoris manet) definitur a Concilio Tridentino sess. xxiv. cap. vi. *Violentia femine abductio de loco ad locum causa matrimonii.* De quo plura in tractatu de matrimonio.

IV. Disputant recentiores, quodnam peccatum committat qui vi illata cognoscit viduam, aut corruptam honestæ famæ luc potestata patria extantem. Alii contendunt, hunc violatorem raptus crimen incurere: quoniam præter luxuriam, iniustitiam committit. Ergo in aliqua specie luxurie constituit debet. Non autem lupri, cum copula non sit cum virgine: non sacrilegii, aut incestus, aut alterius speciei. Concludunt ergo, hoc crimen huius speciei raptus collocandum esse. Quare finitionem raptus mutant, eamque constituent in vi facti personæ, aut his sub quorum cura est, libidinis causa. Auctores isti contendunt, ad rationem raptus necessarium habere eadem abductionem de loco ad locum. Verum propter hæc difficultatem, quam gravem vocant Salmanticenses loc. cit. *par. 5. num. 26.* non est a communi definitione recedendum. Ubi ergo non est violentia abductio de loco ad locum modo explicato, non est crimen raptus. Quis igitur per vim cognoscit viduam, aut corruptam honestæ famæ, grave flagitium committit, quod stuprum late acceptum appellari potest, seu crimen simplicis fornicationis, hæc aestimandum circumstantia necessario exprimens, immo obstringente ad compensationem iuxta arbitrium prudentis viri. In rapto crimen gravissimæ constituitur sunt poenæ a iure tum

civili, tum canonico. Quare stricto in sensu accipi debet. Nullum foram, sive ecclesiasticum, sive civile, raptus crimen agnoscit, quando non addit violenta abductio de loco in locum. Non itaque arbitrio, & ob quampiam scholasticam difficultatem loco raptus habenda est violenta copula cum vidua, aut honesta corrupta femina, si desit coacta abductio.

V. Si femina que sit sui iuris, domo egrediatur cum proco, tamen repugnet eius fratres, vel propinqui, non est raptus, quando fratres, vel propinqui non gerant vires tutorum: quia tunc nemini fit iniuria.

VI. Quid, si femina libera cum amato domo patris egrediatur, libidinis causa, parentibus id ignorantibus, atque adeo nec repugnantibus? Neque plures raptum tum committi: quia, inquit Salmanticenses *loc. cit.* p. 30. multa tunc vis inferitur: cum parentes non contradicant. Verum raptum committi mihi probabilis est. Nam quomodo parentes repugnant valent, si hoc ignorant? Ut feminam violatoris securus tutiusque raptum exequantur, ignorantibus parentibus illum committere student. Nam, si sub oculis parentum facinus exequi tentarent, homicidia, & plurima gravissima incommoda sequerentur. Violentia itaque raptus parentibus tum maxime irrogatur, quando ipsi ignorantibus puella etiam consentiens abducitur.

VII. Poena in raptore constituta sunt a iure cum civili, tum canonico. Et iure quidem civili poena capitis ponitur raptore: qui si in ipso delicto deprehendantur, a parentibus, aut tutoribus impune occiduntur. Iure canonico poenitentia publica multari raptore debent; matrimonium contrahere prohibentur; illorumque bona raptae mulieri, aut monasterio, si Monialis rapta fuerit, applicantur. Excommunicantur etiam; & si fuerint Clerici, deponuntur. Concilium Tridentinum *sess. xxv. cap. vi. de reform.* irritum matrimonium inter raptam & raptorem declarat, si contrahatur, dum mulier extat sub raptoris potestate. Excommunicatio nis poena ipso facto subiacet tam raptore, quam auxilium prebentes, aut consilium; suntque perpetuo infames, & ad dignitates asequendas inepti. Verum de hoc latius in tractatu de matrimonio. Qui meretricem rapit, aut mulierem male fame, vel in concubinato extantem, non punitur poena ordinaria, sed iudicis arbitrio.

VIII. Qui rapit meretricem matrimonii causa, incurrit poenas a Tridentino latis,

Quia consilium Tridentini eo potissimum spectat, ut matrimonium libertas lata tecta servetur, punianturque illius libertatis perturbatores. Porro ad hanc libertatem impediendum latis est quod mulier violenter rapiatur. Quod autem rapta mulier sit virgo, aut vidua, aut meretrix, extra scopum est.

IX. Quæst. I. Quid, si maritus ante bimestre vivit inferat uxori, illam a domo paternam extrahendo, aut vi cum cognoscendo? *Is ne raptor habendus erit?* Resp. Admittam non pauci, & hanc opinionem ut probabilior defendunt Salmanticenses *loc. cit. num. 35.* quia uxor ante bimestre ius habet non contrahendi matrimonium, & ingredi Religionem valet. Sed maritus, ante bimestre uxorem cognoscens, facit contra hoc ius, & gravem inferit uxori iniuriam. Ergo committit crimen raptus. Sed oppositum dicendum est. Peccat utique, & stuprum committit maritus, si ante bimestre vi uxorem cognoscit, sed crimen raptus non perpetrat. Nam, si uxor est in domo ipsius mariti, deest violenta abductio. Peracto matrimonio non est amplius vis patria potestatis; & maritus ius habet ad custodiendam uxorem etiam infra illud bimestre. Potest utique uxor in monasterium se recipere, ut deliberet de meliori statu amplectendo; nequit tamen pro arbitrio ubicunque se detineat; sed, ad habitationem quod attinet, maritum audire debet. Quamobrem non video cur raptor dici debeat, si eam vi agnoscat. Iniquus tamen supurator habendus esset, si tantum crimen perpetraret. Verum hæc rarissima sunt: ideo a leviiori discussione abstinere.

X. Quæst. II. Quid, si sponsus sponsam de futuro rapiat? *Subiacet ne poenis latis in raptore?* Resp. Si sermo sit de raptu, prout est species quedam luxurie, live vis inferatur soli puella, sive solis parentibus, sive utrifque, dubio procul raptor subiacet poenis ab utroque foro latis. Si vero sermo sit de raptu, prout est impedimentum dirimens matrimonium, quando iponitur consentientem sponfam abducit, non videtur poenis Tridentini subiacere: quia tum nullum est periculum impedienda libertas necessaria ad matrimonium. Sponsalia enim celebrata sunt. Sponsi ambo libere ad matrimonium accedunt. Ergo, et si parentes resistant, validum erit matrimonium, cuius libertati parentum repugnantia oblatre nequit.

XI. Poenis latis adversus raptore potiori iure subiacet qui puellam immatutam rapiunt. Quin quo gravius est crimen, eo fe-

ve-

verius plesti debet. Immanius autem flagitium est rapere virginem immatutam quam adultam. Ergo durius multandum est criminis illud. Plura alia in tractatu de matrimonio discutiantur.

CAPUT IX.

De adulterio.

I. Quæst. I. Quid sit adulterium? Resp. D. Thomas 2. 2. quæst. clv. artic. 8. hanc exhibet adulteri definitionem: *Adulterium, sicut ipsum nomen sonat, est accessus ad alienum torum.* Tripliciter committi valet. I. dum solutus accedit ad coniugatum. II. dum coniugatus cum soluta copulatur. III. Quando coniugatus cognoscit coniugatum alienam.

II. Quam grave sit adulteri crimen, ex Scriptura divina primam colligitur. Nam Auctor Libri Ecclesiastici prodit infamiam quam parit adulterium cap. xxiii. vers. 23. *Delectus erit omnibus mulier omnis relinquens virum suum, & statuas hereditatem ex alieno matrimonio.* Primo enim in lege altissimi incredibilis fuit & secundo in virum desiquit; tertio in adulterio fornicata est, & ex alio viro filios parit sibi. Hæc in Ecclesiam adducitur, & in filios eius respicietur. . . . Derelinquet in maledictum memoriam eius; & delictus illius non delebitur. Item Levit. cap. xx. vers. 10. *Si machatus quis fuerit cum uxore alterius, & adulterium perpetraverit cum coniuge proximi sui, morte moriatur & mater eius, & adultera.* Item Prov. vi. vers. 30. *Non gerendis est culpa, cum quis furatus fuerit: furatur enim ut esurientem impleat animam. . . . Qui autem adulter est, propter cordis inopiam perdet animam suam: turpitudinem, & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur: quia zelus & furor viri non parcat in die vindicte.* Tandem D. Paulus I. ad Cor. vi. *Nolite errare: neque fornicari, neque adulteri, neque molles regnum Dei possidebunt.*

III. Heine colligere fas est adulteri gravitatem. Fornicationis quippe malitie addit iniuriam adversus alterius coniugem, violat fidem matrimonii, bonam prole educandæ delinat, atque filios legitimos cum spurcis confundit. Adulter ergo fornicario peior est, & iniquior, cum arripit sibi ius quod habet unus coniux in alterius corpus. Insuper violat, vel violare facit fidem, quam servare mutuo sibi coniuges debent, & fa-

cramento matrimonii gravem inferit iniuriam. Tandem plurimorum malorum est causa, cum sepe ex adulteris rixæ, diffidia, homicidia, & scandala consequuntur. Quare vix verbis exprimi istius criminis gravitas potest. Adversari enim omni lege naturalis, divinx, & humane. Bruta ipsa adulterum horrent, ut innumeris probare exemplis possem in elephantibus, cicionis, columbis, turbutibus, aliisque, que suas habent coniuges, alius excludis. Ethnici ipsi gravissimis poenis puniunt tantum flagitium. Agrippini adulter & nam detruncebant. Germani adulteram nudam abscissis crinibus, & domo pulsam publicæ verberabant. Romani adulteros obui precibant. Ius canonicum eisdem excommunicat. Poenas alias latuit ius civile: adulteram dote privat, eamque adodiact marito. Tandem adulteri amittunt ius petendi debitum.

IV. Quæst. II. Uxor committit ne adulterium, si marito consentiente, ab alio cognoscatur? Resp. Negatur quidem recentiores Probabilistæ. Carnuel in sua *Theologia Fundamentali fundam.* xxxv. cap. 111. numer. 537. quamvis hanc erroneam opinionem expresse non doceat, alium tamen errorem excogitavit. Contendit posse adulteram, primum in confessione explicare simplicem fornicationem; & deinde post alia manifestata crimina pendere indultum eidam illatam, tertia persona cooperante. Hæc sunt bella inventa que cogitantur aliqui docti innores. Iniuria adulteri peculiaris est, & specie distincta ab iniuria filii, homicidii, deractionis, percussiois &c. Ergo distincte explicanda est. Adulterium enim est unumpeccatum individuum. Iuxta Carnueli inventum dum tunc adulter confiteretur peccata distincta. Neque adprobamus quod ex Lagone, & Diana docet P. Dominicus *Vitor* in propositionem 50. Innocent. XI. numer. 1. nimirum posse poenitentem qui, voto castitatis devotio, in prima confessione manifestavit fornicationem, oblitus circumstantiæ voti, in altera confessione dicere: *Violavi votum in voto error.* Sed assertum debere peccatum sincere pendere, & iacturionem contra castitatem manifestare. Eiusmodi enim effugia violant sinceritatem in readeo gravi necessarium.

V. Ad propositam questionem respondeamus, uxorem prefatam adulterium perpetrare. Sic delinavit Innocentius XI. qui hanc propositionem damnavit: *Copula cum conjugata, consentiente marito, non est adulterium,*

S 4

adeo-

vingulo. Verum, peregrina, & antiqua significatio missa, communis definitio incestus hec est, quæ colligitur ex D. Thoma 2. 2. quæst. iiv. artic. 9. *Abusus conjugationum, vel usus per copulam carnalem intra gradus ab Ecclesia prohibitos. Gradus ab Ecclesia premissi sive conjugationis, sive affinitatis ex legitimo matrimonio contracti sunt quatuor; ex fornicatione sunt duo. Qui ergo libidinosè cognoscit personam intra istos gradus sibi iunctam, aut conjugationis, aut affinitatis vinculo, præter peccatum luxurie admittit peccatum incestus, quod debet in confessione manifestari.*

II. Rationes cur concubitus cum conjugatione, vel affini constituat speciem distinctam luxurie, quæ appellatur incestus, prodit D. Thomas loc. cit. in corp. his verbis. *In usu conjugationum, vel affinium inveniuntur aliqui incongrui commixtionis venere, triplici ratione. Primo quidem quia naturaliter homo debet quamdam honorificentiam parentibus, & per consequens aliis consanguineis, qui ex isdem parentibus de propinquo originem trahunt; utantium quod apud antiquos, ut Valerius Maximus refert, non erat fas filium simul cum patre habere, ne scilicet se invicem nudos conspicerent. Manifestum est autem secundum prædicta quod in actibus venereis maxime consistit quedam turpitudo, honorificentia contraria. Unde de his homines reverentur. Et ideo incongruum est quod talis commixtio venerea fiat taliu personarum ad invicem. . . . Secunda ratio est, quia personas sanguine coniunctas necesse est ad invicem simul conversari. Unde, si homo non crederetur a commixtione venerea, nimia opportunitas daretur hominibus venerea commixtionis, & sic animi hominum nimis emollescerent per luxuriam. . . . Tertia ratio est, quia per hoc impelleretur multiplicatio amicorum. Dum enim homo uxorem extraneam accipit, iunguntur sibi quedam speciali amicitia omnes consanguinei uxoris, ac si essent consanguinei sui. . . .*

Adhuc etiam Aristoteles quartam rationem in II. Polit. quia, cum naturaliter homo conjugationem diligat, si adderetur amor qui est ex commixtione venerea, fieret nimis ardor amoris, & maxima libidinis incentivum; quod cessitati repugnat. Unde manifestum est quod incestus est determinata luxuria species.

III. Rationes D. Thome & peccatum incestus, & eiusdem gravitatem evincunt. Lex ipsa divina ponarum severitate malitiam incestus patefacit. Iacob benedicens filiis suis hæc adversus Ruben pronuntiavit Gen. xliix.

Ruben primogenitus meus, tu fortitudo mea, & principium doloris mei: prior in donis, maior in imperio. Effusus es sicut aqua, motus: quæ: quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti fratrem eius. Aboluit interfecit Thamar. D. Paulus incestuosum excommunicavit I. ad Cor. v. Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, tam iudicavi ut præfens eum qui sic operatus est, in nomine Domini Iesu Christi, congregatis vobis, & deo spiritu, cum virtute Domini Iesu Iesu, tradere huiusmodi satanæ in interitum carnis, Iesu Christi. Tandem ipsum ius tum canonnicum, tum civile leverat constituit poenas adversus incestuosos.

IV. Quæst. II. *Quenam sint persona quibus cum incestus committitur?* Resp. Primus incestus gravissimus crimen est, si filius cum matre, aut pater cum filia concubuerit, aut frater cum sorore, quamvis ex patre, vel ex matre tantum. Deinde qui peccat cum matertera, aut amita, aut nuru, filii sui uxore: qui cognoscit filiam filii sui, & filiam filie sue. Ii incestus, & plures alii, qui legi possunt Levit. xviii. & xx. in molata lege poena mortis pledebantur.

V. Quæst. III. *Sunt ne omnia incestus crimina eiusdem speciei?* Resp. Adfirmant non pauci Theologi: quia incestus cum conjugatione, & affini est contra eandem reverentiam parentibus debitam. Sententia communior, & probabilior docet incestus peccata inter consanguineos, & affines specie differre. Incestus item cum consanguineis lineæ rectæ differunt specie ab incestus cum consanguineis lineæ transversalis. Denique incestus in primo gradu consanguinitatis lineæ rectæ, & transversalis a ceteris incestibus eiusdem lineæ posteriorum graduum distinguuntur specie: & incestus in primo gradu affinitatis a ceteris eiusdem lineæ, specie discriminantur.

VI. Hanc sententiam docet D. Thomas opusc. xii. quæst. vi. De expressione autem personæ cum qua aliquis peccavit, videtur mihi quod non sit in confessione facienda, quando potest vitari. Primo quidem quia prodece crimen alterius, & ledere famam est peccatum, quod maxime vitandum est in confessione, per quam quis quarit præterita peccata delere. Secundo &c. . . . Et ideo, si potest speciem peccati consiteri, non immolescendo personam cum qua peccavit, peccat eam exprimendo; nisi forte salvato correctionis ordine, quem Dominus statuit. Si vero speciem peccati exprimere

non possit, nisi exprimendo personam cum qua peccavit, puta si cum sorore concubuit, necesse est ut exprimendo peccati speciem, exprimat personam. Sed, si fieri potest, debet querere talem Confessorem qui personam sororis penitus non cognoscit.

VII. Hanc eandem doctrinam confirmat 2. 2. qu. div. artic. 9. ad 3. *In commixtione personarum consanguinearum aliquid est secundum se indecens, & repugnans naturali rationi; sicut quod commixtio fiat inter parentes & filios, quorum est per se, & immediata cognatio. Nam filii naturaliter honorem debent parentibus. Unde Philosophus dicit in XI. de animalibus, quod quidam equus, qui deceptus fuit, ut matri commiseretur, seipsum precipitavit quasi præ horrore, eo quod etiam animalibus aliquibus inest naturalis reverentia ad parentes. Aliæ sunt persone, quæ non coniunguntur secundum sensum, sed per ordinem ad parentes, non habent ita ex seipsis indecentiam; sed variatur circa hoc decencia, vel indecentia secundum consuetudinem, & legem humanam, vel divinam.*

VIII. Lumine itaque nature constat, concubitus cum matre, filia, aut sorore deformitatem peculiarem habere, quæ caret concubitus cum consobrina, cognatis, & affinis. Accessit enim ad matrem, vel ad filiam iure nature vitiosus est. Accedit, vinculum consanguinitatis profectici ex intimo nature nexu; extrinsecum vero esse ligamen affinitatis. Quæ ergo ratione diversa sunt hæc ligamina, eadem ratione distincta specie evincuntur crimina quæ illa infringunt. Species igitur incestus lubalterna est, quæ plures sibi species continet, nimirum speciem consanguinitatis, & affinitatis; quæ duæ species variantur postea iuxta utriusque lineæ gradus.

IX. Obiicit. Incestus quicumque est contra eandem virtutem pietatis parentibus debite. Una est pietatis virtus. Ergo una incestus species. Resp. Una est pietatis species: erga parentes, non infima, sed lubalterna. Pietas in patrem, & matrem diversa est a pietate debita fororibus, affinis, ceterisque propinquis. Ergo varia quoque est eiusdem pietatis violatio. Heine soluta manet obiectio ex auctoritate D. Thome peccata. Quamquam enim Angelicus collocet incestum in una determinata specie; tamen nullibi asserit speciem hanc esse infimam; quin ex altissimis textibus aperte deducitur esse speciem subalternam.

X. Colliges, in confessione exprimendos

esse incestus non solum in primo gradu consanguinitatis, & affinitatis lineæ rectæ, & transversalis, sed etiam in posterioribus: quoniam quamvis isti posteriores speciem non differant, tamen tunc circumstantia valde aggravantes intra eandem speciem.

XI. Quæst. IV. *Incestus cum cognatis spiritualibus, & legalibus sunt ne specie distincti?* Resp. Spiritualis cognatio contrahitur in duobus sacramentis solemniter ritu receptis, videlicet in baptismo, & confirmatione. Ita fluit Concilium Tridentinum sess. xxv. cap. ii. de cognitione spiritualium his verbis. *Statuit (sancta Synodus) ut unus tantum, sive vir, sive mulier, iuxta sacrorum canonum instituta, vel ad summum unus, & una baptizatum de baptismo suscipiat: inter quos ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem; nec non inter baptizatum, & baptizatum, baptizatique patrem ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. . . . Et quoque cognatio quæ ex confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egerit; omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino habere. Veram de his in tractatu de sacramentis.*

XII. Cognatio legalis est in extraneæ persone filium, aut nepotem, vel deinceps legitima assumptio. Appellatur adoptio, si fiat aliquis magistratus auctoritate. Si vero Principis præscriptum accedat, arrogatio dicitur. Ex utraque alie species dimanant. Prima est lineæ rectæ inter adoptantem, & adoptatum. Altera in linea transversali inter filios carnales adoptantis, & adoptatum. Hæc posterior cognatio affinitas legalis est similis affinitati carnali, quæ allicet adoptantem, & uxorem adoptanti, & ipsum adoptatum, & uxorem adoptantis, harum cognationum species quælibet matrimonium dirimit.

XIII. Ex his clare colligitur, copulam cum cognata, seu cognato spirituali esse non solum incestum, verum etiam sacrilegium: quoniam violatur tum pietas debita cognatis spiritualibus, tum reverentia erga sacramenta baptismatis, & confirmationis. Et sicut cognatio hæc spiritualis a cognitione carnali specie differit: ita quoque incestus inter cognatos spirituales specie distinguuntur. Quod cognationes itæ specie differant, probatione non eget; cum reple ex principis omnino diversis proficiantur. Quare explicandi sunt inter incestus gradus cognationis adversus quos incestus crimina perpetrata sunt.

XIV. Copula cum cognatis legalibus incestus est specie distinctus ab incestu cum consanguineis, affinis, & cognatis spiritualibus ob rationem datam, quod a diversis dimanet radice.

XV. Plura hic dicenda forent de cognitione spirituali Confessariorum inter & penitentem. Verum alibi propriam habent sedem.

CAPUT XL

De sacrilegio.

I. DE sacrilegio in presens sermo est, prout species est luxurie; secus prout opponitur religionis virtuti, de quo superius dictum est. Sacrilegium, prout est luxuria species, committitur delictum, quod sit violatio rei sacrae per alium carnalem. Quocumque ergo res sacra, sive persona, sive locus, sive res inanimata, ut vestes, calices, & alia instrumenta, divino cultui applicata, violentur impudice, sacrilegium committitur. Triplex ergo est sacrilegium istud. Primo in personam sacram, ut quando aut vir, aut mulier est Deo voto consecrata. Secundo in locum sacram, ut cum quis copulam exercet in loco divino cultui destinato. Tertio in rem sacram, ut si quis spermata effunderet in calicem, in vestes sacras &c.

II. Sacrilegium cum persona sacra triplex est. Primum, quando persona voto ligata peccat carnaliter cum persona libera a voto, vel per copulam, aut pollutionem, & tactus impudicos, vel desideris lascivis. Secundum, quando utraque persona quae committitur, est voto consecrata. Tertium, quando persona libera, seu non sacra peccat, aut peccare desiderat carnaliter cum persona sacra.

III. Quæst. I. Quando utraque persona sacra committitur carnaliter, duplex ne, an unum sacrilegium committitur? Resp. Quidam recentiores Probabiliter unicum perpetrari sacrilegium contendunt; sed communis, & vera opinio duplex perpetrari sacrilegium docet: quoniam duo violantur vota, proprium, & alterius complicitate per cooperationem. Ergo duo sunt sacrilegia; quemadmodum copula coniugati cum coniugata duplex est adulterium.

IV. Quæst. II. Regularis professus simul, & Sacerdos in aliquo luxuria crimen probans, duplex ne, an unum peccat sacrilegium? Resp. Duplex super hac questione occurrit sententia: altera negans, altera affirmans. Priorem defendit Castropalaus Tom.

III. tract. II. disp. III. punct. 2. num. 16. Trullenchus in Decal. Lib. VI. cap. 1. dub. 7. Leander tract. v. de penis. disp. VIII. §. 2. Salmanticensis Morales tract. XXVI. cap. VI. punct. 2. n. 7. Sanchez de Matrim. Lib. VII. disp. XXVII. n. 28. Bonacina de Matrim. quest. IV. punct. ult. n. 28. Filiucius tract. XXX. cap. VIII. n. 125. & alii plures. Quoniam, licet Religiosus peccet fornicando contra duo vota castitatis, alterum adnexum professioni monastica, alterum adnexum ordinibus sacris; tamen hæc duo vota respiciunt eundem finem. Ergo qui eadem violat, non duo, sed unum peccatum committit; quemadmodum sane qui duo præcepta eisdem rationis infringit, puta quadragesimæ, & vigiliæ alicuius Sancti, non duo, sed unum peccatum committit, quia ambo peccata eundem finem spectant. Votum igitur castitatis, editum in inscriptione ordinum sacrorum, non addit novam obligationem castitatis; sed confirmat damnata vota castitatis Deo nuncupatum in professione religiosa. Accedit quod votum solemne castitatis, inquit Salmanticensis loc. cit. est maioris excellentiæ, & obligationis præ ceteris aliis votis. Ergo votum adveniens in inspectione ordinis sacri nullam maiorem obligationem inducit. Hæc ratio non firmat, sed potius convellit hæc sententiam. Si enim maioris excellentiæ est solemnis castitatis votum præ voto castitatis annexo ordini sacro; ergo, ut minus, Religiosus peccans peccatum luxurie, exprimit debet in confessione se esse Religiosum, & non satisfaciens, si dixerit, se esse Diaconum, Sacerdotem &c. ut contendant laudati Salmanticensis.

V. Oppolitam sententiam defendunt Salmanticensis Scholastici Tom. VIII. tract. XX. disp. 1. dub. 4. n. 60. Suarez in III. Part. Tom. IV. de pen. disp. XXXI. sect. 4. num. 1. Paludanus in IV. distinct. XXXVIII. Lestius Lib. IV. de iust. cap. III. dub. 12. num. 86. Fagundez Lib. IV. de 2. prac. Eccl. cap. 114. n. 8. & alii. Quoniam ubi datur duplex sacrilegium, ubi datur duplex peccatum. At in propolita questione datur duplex sacrilegium. Ergo duplex peccatum reperitur. Probatur minor. Religiosus dicitur persona sacra vi solemnis voti castitatis; Sacerdos vero persona sacra denominatur ob constitutionem Ecclesie, quæ obligat servare castitatem illos qui sacris initiatur; idque imponit Ecclesia ex peculiari ratione, quæ inadhibet sacris initiatis ad matrimonium contrahendum. Quare Sacerdos, præfatio solemni voto

voto castitatis in professione monastica edito, vi specialis constitutionis Ecclesie sacrilegium perpetrat, quoties peccatum luxurie committit.

VI. Neutra sententia, sicut mea præfert opinio, argumenta prodit adeo gravia, ut una alteri præferri debeat. Illud mihi in praxi probabilius est, teneri Religiosum Sacerdotem pendere in confessione statum suum. Quoniam, ut ut res se habeat, sint ne, illud esse manifestum, an unum solum, illud est manifestum, graviorem malitiam esse, dum Religiosus simul & Sacerdos in luxuria crimen labitur, quam sit malitia simplicis Religiosi, non Sacerdotis, ejusdem criminis labe polluti. Quare, cum hæc circumstantia sit valde aggravans, manifestari debet.

VII. Quæst. III. Qui voto castitatis ligatus alium ad peccandum inducit, peccat ne contra proprium votum castitatis? Resp. Negant Sanchez Lib. V. Sum. cap. VI. n. 11. Dicitur autem de penis. disp. v. n. 326. & alii. Contraria sententia communis, & vera est. Qui enim alium ad peccandum contra castitatem inducit, dubio procul peccat eo in genere in quo alium ad peccandum hortatur. Ergo peccat peccato luxurie: ergo violat proprium votum. Qui enim voto castitatis ligatus est, nequit se polluere malitia luxurie quin votum ipsum infringat.

VIII. Quæst. IV. Committit ne sacrilegium Religiosus qui morose delectatur de aliquo luxuria flagitio? Resp. Adfirmat communis & vera sententia, quidquid in oppositum scribant recentiores quidam. Nam castitas non feribatur ab opere externo, verum castitas non feribatur a præteritis cogitationibus abstinere. Votum autem castitatis non minus se extendit quam castitas ipsa. Ergo comprehendit non tantum opera externa, sed etiam interna vitanda.

IX. Quæst. V. Qui voto castitatis ligatus alium tactibus polluit, quin ipse nullo modo delectetur, committit ne sacrilegium? Resp. Negant aliqui recentiores; sed hæc opinio nimium laxa est, & scandali plena. Et primum quomodo alium polluere quis valet, quin ipse de tali pollutione delectetur? Præterea qui alium polluit, revera peccat peccato luxurie. Ergo votum violat. Omne enim luxurie flagitium voto adversatur.

X. Quæst. VI. Religiosus qui post solemne castitatis votum, emittit votum aliud peculiare abstinendi a pollutione, committit ne duplex sacrilegium, si se polluat? Resp. Sententia negans communis est. Quoniam secundum votum nullo modo addit, nullamque maiorem

obligationem inducit. Nam, quicquid promittitur in hoc secundo voto simpliciter, fortius & validius promissum fuit in solemni castitatis voto. Ad summum erit circumstantia aggravans.

XI. Quæst. VII. Coniuges, si in Ecclesia coeant, committunt ne sacrilegium? Resp. Sermo hic est de sacrilegio adverteri locum sacrum. Porro omnia peccata externa, ut pollutio, fornicatio, tactus graviter impudici in loco sacro, sunt sacrilegia. Quare, ut laxam opinionem reticimus illam quam doceoet Vasquez l. 2. disp. XXVII. num. 6. Navarrus, Toletus, Azorius, Coninch, & alii, afferentes, copulam fornicariam in Ecclesia non esse sacrilegium, si occulte exerceatur. Eiusmodi enim sacrilegium definitur, quod sit violatio loci sacri peccatum carnalem. Sed, cum actus carnalis in coniugatis peccatum non fit, idcirco disputatur, si ne copula coniugalis in Ecclesia peccata sacrilegium. Quidam absolute negant. Alii adfirmant, si publice: secus, si occulte habeatur. Tertia, quæ communior est, sententia defendit, sacrilegium esse copulam hanc absque necessitate exercitam; secus, si premente necessitate fieret: ut quando coniuges tempore belli, aut obsidionis diu permanere in Ecclesia cogentur. Hanc secundam partem evincere conantur hæc ratione, quod præcepta Ecclesie in necessitatibus casu non obligent, ut reputatur ille: quoniam difficile est coniuges per multum temporis abstinere a copula maritali.

Temporis longitudinem alii constituunt in decem, alii in viginti, alii in triginta diebus. Et, quando coniuges, inquit P. Thomas Sanchez Lib. IX. de matrim. disp. xv. n. 12. prævident per mensem se manuros in Ecclesia, possunt sub initium statim copulari, & continuare toto illo tempore. Huic sententiæ adherent Salmanticensis tract. Ix. cap. xv. punct. 5. n. 68.

XII. Omnes præfatas sententias reticimus. Quoniam nulla adest vera necessitas hoc præceptum reverenter debita loco sacro violandi. Coniuges in Ecclesia inclusi, ut abentes, se reputare debent, & recipere abiant a loco civili, & profano; sive in loco Deo consecrato. Accedit quod, licet præcepto Ecclesie prohibeatur cap. univ. de consecrat. Eccles. in vi. cap. de Eccl. de consecrat. dist. 1. sanguinis, & seminis effusio in loco sacro; tamen hoc præceptum est veluti quadam expressio, & determinatio iuris divini. Iure enim divino domini Dei cultus & reverentia debentur. Quid quod cum tempore belli, & ob-

& obfidiōis Dei vindictam homines exierant, placare divine iustitiae furorem tanto coniugati cum ceteris deberent potius peccentia, ieiunio, corporis amique afflictionibus, quam copula coniugali indulgere? Tantum abest igitur ut ea conditio temporis ipsos excusetur copulam habentes in loco sacro, quin calamitas temporum magis ipsorum coniugales copulas redargueret. Recentiores autem Probabilistae, qui talem copulam in his circumstantiis a sacrilegio & profanatione purgant, concupiscentiae, non divino cultui favere videntur, ut ego quidem arbitror. Oculi vero, & amplexus inter coniugatos in mutuae benevolentiae testimonium tempore diuturne morae in Ecclesia, si modesti, & abique scandalo fierent, nec sacrilegii, nec peccati damnamur.

XIII. Quaest. VIII. *Oscula, amplexus, verba turpia, aspectus impudicus in Ecclesia continentur ne sacrilegii malitiam?* Resp. Negant Leander, Sanchez, Diana, & alii non pauci: quia, inquit, praecipuum Ecclesiae prohibet dumtaxat sanguinis, leminisque effusiones, secus tactus, amplexus, verba turpia &c. Sed haec opinio laxa est. Hinc enim sequeretur, sacrilegii reum non futurum qui veranda mulieris in Ecclesia desolaretur, qui propria pudenda ostenderet: quoniam praecipuum Ecclesiae huiusmodi non vetantur. Dicendum est ergo, praefatas actiones flagitiosas in Ecclesia peractas sacrilegia esse. Quoniam tactus graviter impudici praeter incertitiam exteriorum adferunt periculum pollutionis. Neque opus est ut peculiari praecipuum Ecclesiae ista venetur. Sunt enim natura sua contra reverentiam loco sacro debitam. Immo ideo prohibentur ab Ecclesia, quia reapse repugnant reverentiae erga Ecclesiam.

XIV. *Salmaticenses loc. cit. n. 23.* cum pluribus aliis defendunt actus turpes, sed levis malitiae, ut actus levis manuum, pedum, verba aliquoties obscena, turpesque aspectus in Ecclesia exercitos non contrahere sacrilegii malitiam. Quoniam, inquit, actus illi non inducunt pollutionis periculum. Verum ratio isthac infirma est. Praecilio enim pollutionis periculo, praefate actiones irreverentiam adversus locum sacrum important. Dum inquit, actus istos esse levissimas malitiae, admittant simul esse peccata mortalia: ergo gravem adferunt irreverentiam. Utique maioris malitiae est oculari mulieris pudenda quam illius vultum, cum eadem publice fornicari in Ecclesia quam occulte. Nihil tamen minus omnes actiones sunt sacrilegia.

At durum est, reponunt isti, sacrilegii dammare tactus impudicos manuum, pedum, verba transeunter obscena, aspectus lascivos: quia sic infinita sacrilegia committerentur; & Confessarii tenerentur interrogare penitentes, num haec peccata in loco sacro perpetraverint. En consuetum recentiorum principium, quo, ne peccata multiplicent, peccata negant esse peccata. Sic haec essent sacrilegia, infinita essent sacrilegia: ergo non sunt sacrilegia dicenda? Nae haec robusta argumentatio. Dicendum potius est, ideo infinita sacrilegia perpetrari, quia Christiani, lasciviores Calunitarum opinionibus edocti, religioni sibi non ducunt in sancta Dei domo & Theologi illos increpant, & enormitatem sceleris, qua Deum in proprio veluti folio adorantur, atque ubi illius oculis flagitia committunt, exaggerant: profecto atrocitate criminum perterrefacti pures abtinent, aut saltem acrius conscientiae aculeis cruciantur, dum reputant domum Dei se profanasse. Internis desideriis convenit apud omnes sacrilegia committi: v. g. si quis desideret fornicari, se poluere, & actiones graviter obscenas in Ecclesia exercere: quia tum Ecclesia indueret rationem obiecti; atque adeo tribueret actioni malitiam sacrilegii ob irreverentiam sibi irrogatam. Desideria enim, & cogitationes eundem sunt speciei, ac actiones externae, puta fornicatio, pollutio &c. Porro, si eiusmodi in Ecclesia exercerentur, sacrilegia sunt. Ergo & illorum desideria. Si vero quis in Ecclesia existens desideret fornicari extra Ecclesiam, contendunt non committi sacrilegium, eo quod Ecclesia se tenet ex parte obiecti. Verum, licet in hoc secundo casu non appareat sacrilegii malitia ita expresse ac in primo; tamen tutius est quod homines levi et tacente de hac circumstantia. Nam fatentur committere Theologi, cogitationes, & desideria obscena in Ecclesia habita, tametsi sine intentione illa ibidem exequendi, induere quamdam sacrilegii malitiam. Porro gradus istius malitiae sunt nobis occulti: idcirco fatuus erit circumstantiam hanc explicare.

XV. Quaest. IX. *Quis sit proprius locus sacer?* Resp. Ille qui est deputatus aut in Ecclesia consecratam, vel benedictam ad celebranda sacra mysteria, aut in fidelium sepulchrum. Spatium ergo illud quod parietibus, & tecto Ecclesiae elauditur, & insuper locus pro cimiterio deputatus nomine loci sacri venit. Confessionaria quoque, licet intra

tra parietes edificata, sunt partes Ecclesiae; & chorus, in quo officia divina celebrantur. Loca subterranei, in quibus aut sepeliuntur fideles, aut Missae celebrantur, aut sacra Reliquiae aservantur, Ecclesiae nomine veniunt. Sacramenta a loco sacro excipiunt communiter. At non video cur non debeat pars Ecclesiae reputari; cum sit Ecclesiae contigua loco pariete intermedio, cum vasa sacra, & sacra vestes contineat. Denique est pars ipsius Ecclesiae: & saepius in eadem altare reperitur, in quo Missa celebratur, & sepulchra extant fidelium. Quo in casu omnes fatentur nomine Ecclesiae venire, sicut & claustra Regularium, quae pro sepulchris fidelium deputata sunt.

XVI. Si turris, in qua sunt campanae, sit omnino, & ab Ecclesia, & a cimiterio seorsum, non est locus sacer; secus si in his locis sit edificata. Pariter, si quid supra tectum Ecclesiae esset constructum, locus sacer non esset, nec spelunca infra pavimentum eundem: quia eiusmodi loca non constituunt locum unicum cum Ecclesia. Excipiunt a loco sacro Oedeum, vulgo tribunus, ubi organa pullantur, musici cantus aguntur, & sacra audiuntur. Verum, cum haec fiat intra Ecclesiae parietes, ad eundem Ecclesiae officia exercenda destinata, non video cur a ratione loci sacri excipi debeant.

XVII. Disputant Theologi de Oratoriiis, utrum debeant inter sacra loca computari. De Oratoriiis publicis, destinatis ad celebranda sacra, ad quae fideles indiscriminatum campanae pulsus admoniti conveniunt, nulla est difficultas. Penes omnes convenit, haec Oratoria esse loca sacra. Negant vero communitur, Oratoria privata domorum computanda esse inter loca sacra; licet Episcopi, aut Pontificis auctoritate ibidem Missae celebrentur. Quia, inquit, eiusmodi Oratoria non veniunt nomine Ecclesiae; nec gaudent Ecclesiae immunitate. Tandem privata auctoritate possunt in usus profanos redigi. Haec tamen omnia non aliud evincunt, nisi quod Oratoria privata tot privilegia non gaudeant quod fruuntur Ecclesiae. Quamobrem non omnes fideles, audientes ibidem Missam, satisfaciunt praecipuo: sed sola persona expressae, & nominatae in privilegio concessionis. Ceterum, si missis subtilitatibus res ipsa spectetur, inter sacra loca haec Oratoria computanda esse, validiores luadent rationes. Quoniam, anabo, est ratio potissima cur Ecclesia locus sacer habeatur? Quia scilicet ibi offertur incrementum sacrificium, quod est christi-

anabo religionis mysteriorum compendium; & illuc fideles conveniunt ad audiendam sacram Missam. Haec in privatis etiam Oratoriiis peraguntur, licet minori solemnitate, & apparatu. Cur ergo loca huiusmodi sacra reputanda non sunt? Accedit quod Oratoria a ceteris domus locis pro usibus communibus, & foris deputatis, & veluti extra domus parietes eriguntur, & habentur veluti a locis profanis separata. Cur ergo sacra non sunt dicenda? Vix aliquem Christianiorum reperiret esse qui sacrilegium non reputaret fornicationem in his Oratoriiis commissam.

XVIII. Monasteriorum loca, dormitoria, officinae, cellae, & cetera eiusmodi, licet loca sint benedicta, non tamen veniunt nomine loci sacri, quia non sunt destinata ad divina officia celebranda, aut fratrum sepulchras. Quare peccata luxuriae ibidem commissa non forent sacrilegia.

XIX. Quaest. X. *Sacerdos, sacramentum Eucharistiae gestans, committit ne sacrilegium, si aliquod luxuriae crimen sine interitu, sine exteriorum perpetraret?* Resp. Tertium sacrilegii speciem diximus esse contra res sacras, puta vestes sacerdotales, reliquias, calices &c. Verum, quia inter res sacras potissimum locum obtinent sacramenta, & inter haec eminentissimum sacrosancta Eucharistia; ideo de eadem primum quaeritur. Ad quod respondetur affirmativum. Sancta enim sancte tractanda sunt. Quia vero actionibus lascivis polluerentur, dum Sancta Sanctorum gestaret manibus, aut pectore, non sancte, sed scelerate sancta tractaret. Sacrilegium ergo committeret. Sacrilagus quoque esset qui itatim postsumptionem Eucharistiae fornicaretur, aut pollueretur; vel qui indutus vestibus sacris & paratus sacrificium offerre, pollutionem, aut fornicationem exerceat. Vestes tamen sacras non polluerentur. Quoniam pollutio haec ab Ecclesiae decreto pendet, quod non adest.

XX. Quaest. XI. *Sacrilegus ne foret qui gestans reliquias fornicationem committeret?* Resp. Negant Salmaticenses tract. xxvi. cap. vi. post. 14. num. 37. & penes illos Azorius. Quia, inquit, qui gestans reliquias fornicaretur, id non ageret in contemptum reliquiarum, sed ut ardorem libidinis extingueret. At reponi potest. Neque qui fornicatur in Ecclesia, in Ecclesia contemptum agit. Cur sacrilegus est qui gestans Eucharistiam pollutur luxuria culpa? Quia Eucharistia est sacramentum sanctissimum. Bene habet. At hinc solum sequitur quod impudicitia illius gestationi adversa sit magno-
pera

pere gravius sacrilegium quam sacrilegium illius qui reliquias desert. Ergo aut negandum est gestantem Eucharistiam sacrilegium perpetrare, dum peccato luxuria peccat; aut concedendum aliqua profanatione sacrilegia inquirari etiam cum qui reliquias deserens in libidinibus culpam prolabitur.

XXI. Quid, si reliquiae darentur scorto in pretium actus veneri? Tunc non sacrilegium modo, verum etiam simonia crimen committeretur. Si vero gratis darentur, & in gradibus argumentum; nullum foret crimen. De sacrilegio advertitur tempora facta in tractatu de praecepto sanctificandi sacra disputabitur.

CAPUT XII.

De flagitiis contra naturam.

I. Omnia peccata sunt quodammodo contra naturam, quatenus naturali recte rationi advertantur. In praesentia sermo est de peccatis contra naturam, prout pervertunt primarium naturae ordinem, sive quae a natura praestituto repugnant. Finis autem veneri actionis est prolis conceptio. Omnes ergo veneri actiones quae prolis conceptum impediunt, vitia sunt contra naturam. Quae generi haec vitia decribi valent, quod sint inordinatus veneriorum usus prolis conceptionem impediens.

II. Quatuor sunt species. Pollutio, seu immundities, bestialitas, sodomia, concubitus inordinatus cum femina, impediens prolis conceptum. Haec omnia docet D. Thomas 2. 2. quæst. cliv. art. 11. *Ibi est determinata luxuria species ubi specialis ratio deformitatis occurrat, quae facit indecentem actum veneri.* Quod quidem potest esse dupliciter. Uno quidem modo quia repugnat rationi recte, quod est commune in omni vitio luxurie. Alio modo quia etiam super hoc repugnat ipsi ordini naturali veneri actus, qui convenit humane speciei, quod dicitur vitium contra naturam. Quod quidem potest pluribus modis contingere. Uno quidem modo, si quisque omnimodis causa delectationis veneri polluitur, quam quidem molliem vocant. Alio modo, si fiat per concubitus ad rem non eiusdem speciei, quod vocatur bestialitas. Tertio, si fiat per concubitus ad non debitum sexum, puta masculi ad masculum, vel feminae ad feminam, ut Apostolus dicit ad Rom. 1. quod dicitur sodomiticum vitium. Quarto, si non servetur naturalis modus concubendi

aut quantum ad instrumentum non debitum, aut quantum ad alios monstruosos, & bestiales concubendi modos.

III. Quæst. I. Differunt ne species haec peccata contra naturam? Resp. Negant recentiores Probabilitate non pauci. Caramel in Theol. Moral. Lib. IV. numer. 1667. Diana Part. VII. tract. xii. resol. 25. Marzuchellus tract. de casib. servat. cap. xxi. Filiucius tract. xxx. cap. viii. q. 111. numer. 141. probabilem reputat opinionem. Trullenchius Tom. II. cap. 1. dub. 8. P. Dominicus Viva in præfati. 24. Alexandri VII. numer. 1. pro hac eadem sententia laudat Melchiorum Canum, & Armillam. Causa nec verbum hac de re habet, quantum mihi colligere licet. Armilla conceptus verbi oppositum docet. Luxur. num. 5. ubi textum S. Thome ex 2. 2. quæst. cliv. art. 11. perstringit, deinde concludit. *De huiusmodi oportet consiteri specificè.* Armilla ergo cum S. Thoma, aliusque Theologus docet, vitium contra naturam esse unum specie distinctum, sui generis tributum in varias species infans.

IV. Præfata opinio damnata fuit ab Alexandro VII. in hac propositione, quae in ordine est 24. *Mollietas, sodomia, & bestialitas sunt peccata eiusdem speciei in prima; id eoque sufficit dicere in confessione se procurare pollutionem.* Falstus huius propositionis evidens est. Nam quodlibet horum vitiorum peculiari modo opponitur virtuti castitatis, qui modus diversus efficit obiectum formaliter diversum. Ergo specie differunt inter se. Actiones enim speciem capiunt a suis obiectis. Unde, si specie differant obiecta, necesse est & actus ipsos, haec obiecta spectantes, specie distingui. Diversitas modi cuiusque peccati patens est. Nam pollutio, seu mollietas impedit conjunctionem maris, & feminae a natura praestitutam, ut habeatur prolis conceptio. Natura item iubet quod mas & femina sint eiusdem speciei. Et hoc tollit bestialitas. Tertio statuit natura lexum diversum. Et hunc ordinem pervertit sodomia perfecta, nempe commixtio maris cum mare, aut feminae cum femina. Quarto praescribit vasa congrua generationi. Et contra hoc facit sodomia imperfecta, seu innaturalis modus concubendi; ut quando mas & femina congregantur, non servato instrumento a natura indicato ad generationem, si nempe vir cognoscit mulierem in vase praeposituro. Alii autem modi monstruosi, & innaturales, ut quando femina est incuba, & succubus homo, aut quando ex latere copu-

lam

lam habent, non semper sunt peccata mortalia; cum aliquando necessitas urgeat recedentia; a consueto modo concubendi; v. g. quando homo nimis obelus est, illum quae iucunda sustinere mulier neguit, possunt ex latere se de agnoscere; dummodo absit periculum effundendi seminis. Praeterea necessitate, etiam in dendi seminis. Praeterea necessitate, etiam in dendi seminis. Praeterea necessitate, etiam in dendi seminis.

V. Quæst. II. Quidam ex his flagitiis sceleratissimum sit? Resp. Sermo est de vitio istis natura propriam speciem luxuria spectatis. Nam dubium non est, aliquid ex istis vi alicuius circumstantiae specie distinctae posse gravius fieri, ut si pollutio exerceatur cum persona sacra, induit circumstantiam sacrilegii, quemadmodum dictum est. Silendo ergo intra fines istarum specierum gravissimum omnium scelus est bestialitas, deinde sodomia, post mollietas, seu pollutio, tandem inordinatus concubitus. Ita docet D. Thomas 2. 2. quæst. cliv. art. 12. ad 4. *Gravitas in peccato magis attenditur ex obitu alicuius rei quam ex omissione debiti usus: Et ideo inter vitia quae sunt contra naturam, infimum locum tenet peccatum immundities, quod consistit in sola omissione concubitus ad alterum. Gravissimum autem est peccatum bestialitatis, quia non servatur debita species.* Unde super illud Genes. xxviii. Accuravit fratres duos de crimine pessimo, dicit Glossa, quod cum peccatis miscbantur.

Post hoc autem est vitium sodomiticum, cum ibi non servatur debitus sexus. Post hoc autem est peccatum ex eo quod non servatur debitus modus concubendi. Magis autem si non sit debitum vas, quam si sit inordinatum secundum aliqua alia pervertentia ad modum concubitus. Omnibus autem istis scelus horrendius est congressus cum demone.

CAPUT XIII.

De pollutione voluntaria, seu mollietate.

I. Duplex pollutio. Altera voluntaria, quae est deliberata seminis effusio. Altera involuntaria, quae repugnant voluntate, natura semen in vigilia, aut in somno effundit.

II. Pollutionem voluntariam esse peccatum mortale gravissimum contra naturam certum de fide est. Inquit enim Apostolus Paulus I. ad Cor. vi. vers. 9. *Nolite errare: neque fornicari, neque idolis servientes, neque molles...* regnum Dei possidebunt. Idem inculcat ad Galat. v. vers. 19. *Manifesta sunt autem opera car-*

Conc. Theol. Tom. IV.

nis, quae sunt fornicatio, immundities &c. Quae talia aequat regnum Dei non consequentur.

III. Ioannes Caramel Probabilissimum anreignans in sua Theol. Mor. Lib. I. n. 1603. negativè pollutionem natura sua esse peccatum mortale his verbis. *Mollietas iure naturae prohibita non est. Unde si Deus eam non interdixisset, sepe esset bona, & aliquando obligatoria sub mortali.* Quam propositionem damnavit Innocentius XI. etque in ordine 49. Quod non iure tantum divino, verum etiam iure naturali, verita pollutio sit, veritas est manifesta; cum sit contra ordinem a natura praestitutum: impedit enim prolis conceptionem, quae est finis primarius delectationis veneri. Quod quid vel ipsi Ethnici haec agnoverit veritatem, ut patet ex Martiali epig. xlii.

Ipsum crede tibi naturam dicere verum. Ipsi quod dignis, Pontice, penes, homo est.

Quod opponit Caramel, futile est. Nam pollutio languinis, lactis, urinae, sudoris, nulli naturae ordini repugnat, sed, debitis conditionibus servatis, eidem congruit. Praefata enim ad individui sanitatem ordinantur, eductio, quodque sanitati congruere videtur, effunduntur. Semen vero humanum non nisi propter generationem, & propagationem humanae naturae effundi potest; cum hic sit unicus eiusdem finis.

IV. Quæst. I. Differunt ne pollutio propriis tactibus procurata, a pollutione excitata tactu mulieris dormientis, aut pueri doli incapax? Resp. Convenit penes omnes, duo peccata committi, quando duae personae concurrunt ad pollutionem. Disputatur dumtaxat, quando una sola persona pollutur tangendo vel feminam dormientem, aut puerum doli incapacem.

V. Adfirmat prima sententia, videlicet pollutionem excitatam alterius contactu specie differre a pollutione procurata propriis tactibus, atque adeo expeririendam in confessione esse haec circumstantiam. Nam pollutio cum femina dormiente excitata, est veluti copula inchoata, ad quam ordinatur. Si femina sit nupta, virgo, aut sacra; pollutio induit varias speciem. Pollutio autem propriis tactibus procurata. Ergo etiam modi pollutione natura praestituta ab his omnibus pollutionis specie distinguitur. Accedit quod tactus impudici cum viro exerciti ordinem fessus perturbant: ergo specie differunt ab his habitis vel cum femina, vel absque alieno instrumento.

T

VI.